

DOĞADAN ESİNTİLER

Derleyen
N.Gülgün AKBABA

REÇİNE NEDİR?

Eterik yağların oksidasyonu ile meydana gelen reçineler, bitkilerin çeşitli organlarında, özellikle de salgı hücreleri içinde oluşurlar. Daha sonra kanallarda biriken reçine, bitkinin yaralanması ile dışarı çıkar. Antiseptik bir özelliğe sahip olmasından dolayı, bitkilerde koruyucu bir görev üstlenen reçineler, bitkinin su kaybını da önlerler. Reçine yönünden zengin bitki familyaları ise, antep fıstığıgiller, baklagiller ve çamgillerdir.

GÜL NEDEN SOLGUNLAŞIR?

Çiçekler, narin varlıklar. Tanrı'nın insana sunduğu en güzel hediyelerden biri. Ve çiçekler içinde Gül Sarı, Kırmızı, Beyaz... renkleri ile duygularımızı dile getiren mutluluk kaynağı gül. Yetiştiricisinin özenle baktığı gül, bir gün solgunlaşıyor. Nedeni ona musallat olan bir virüs. Bu virüs, bu güzeli yok etmekten duyduğu zevci sanki ismi ile dile getiriyor. Gül solgunluğu virüsü (Rose wilt virus). Başlangıçta gülün genç sürgün yapraklarında geriye doğru büküklük, halka veya elips şeklinde nekrotik lekeler görülüyor (Nekrotik semptomlar hücrede, dokuda veya organda çürüme ve ölmeyi ifade eder. Dıştan bakıldığı zaman ölü olan bu bölge esmer, kuru bir leke halindedir ve bu lekeye Nekroz denir). Yapraklar giderek soluklaşıyor ve soluk yeşil veya sarı olan renk değişimleri meydana geliyor. Bu renk değişimini genç sürgünün tepe kısımlarında görülen ölüm olayı izliyor. Sapın dip kısımlarında da (kahverengi) siyahlaşmalar meydana geliyor. Kabukta, özde ve phloem de

nekrozlar, sürgün yapraklarında renk değişimi ile birlikte görülüyor. Hastalığın pençesindeki bu bitki de zaman zaman iyileşme görürse de bu iyilik devamlı olmuyor. Bu virüs, güle aşılama sırasında yapılan göz aşı ile bulaşabiliyor. Bir miktar bitki suyu ile de bulaşma meydana geliyor. Korunma yolu ise, hasta bitkilerin derhal yok edilmesi, kesim sırasında kullanılan bıçakların dezenfeksiyonu ve en önemlisi bu virüse hassas olan güllerin üretilmemesi ve vektörleri ile mücadele edilmesidir.

BİTKİLERİN ÖNEMLİ BİR ORGANI : KÖK

Bitkiyi yetiştirdiği toprağa bağlayan, bitkinin yaşaması ve gelişebilmesi için gerekli olan ve bunları gövdeye ileten, depo görevi görüp besin maddelerini saklayan, bitkilerin emme ve tutunma organı köktür. Bu kadar önemli görevleri varken bazı bitkilerde kök ikincil bir görevi daha üstlenir ve görevi gereği

değişikliğe uğrar. Bu değişime botanik biliminde kökün metamorfozu denir. Bu değişime uğramış köklere örnekler verecek olursak, depo köklerinden pancar, havuç, talı patates ilk anda aklımıza gelenlerdir. Pancar ve havuçta besin maddelerinin depo edilmesi görevini kalın ve etli kökler yapar. Tatlı patatesten de, turpta da depo kökleri yumru şekline almıştır.

Solunum köklerinde ise bitkinin diğer kısımlarında olduğu gibi aynen kökte de solunum olayı vardır. Tutunma kökleri, bazı sarılgı bitkilerin gövdelerinde meydana gelen, bunların duvarlara veya diğer bitkilere tutunup yükselmesini sağlayan köklerdir. Örnek olarak duvar sarmaşığını verebiliriz. Destek kökleri, tropik bölgelerde, bataklıklarda yetişen ve bitkinin yumuşak olan bataklık toprağına bağlanmasını sağlayan tutunma kökleri gibi ek köklerdir. Orneğin develabanı bitkisinin hava kökleri hep destek köktür. Ayrıca sömürme kökleri, çekme kökleri palmyelerde görülen diken kökler, asimilasyon kökleri hep kökün metamorfoza uğramış şekilleridir.